

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKA YÖNELİMLERİ İLE METABİLİŞSEL ADAPTASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Albena Gayef¹, Mehmet Ali Gülpınar²

¹**İstanbul Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı**

²**Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı**

Giriş: Öğrencilerin zor durumlar karşısında sergiledikleri metabilişsel adaptasyonlarının ve duygusal zeka yönelimlerinin geliştirilmesi profesyonel yeterliklerin kazandırılması açısından önemlidir. Yapılan çalışmalar, metabilişsel adaptasyonların gelişimi ile duygusal zeka yönelimlerinin ilişkili olduğunu göstermektedir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, tıp fakültesi öğrencilerinin duygusal zeka yönelimleri ile metabilişsel adaptasyonları arasındaki ilişkileri belirlemektir.

Yöntem: Araştırma, İstanbul Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitimlerine devam etmekte olan 202 öğrenci ile yürütülmüştür. Öğrencilerin duygusal yönelimlerini belirlemek amacıyla Reuvon Bar-On tarafından geliştirilen ve Fusun Acar tarafından Türkçe'ye uyarlanan Duygusal Zeka ölçeği kullanılmıştır.

Ölçek, kişisel beceriler, kişilerarası beceriler, uyumluluk, stresle başa çıkma ve genel ruh durumu olmak üzere beş ana boyuttan ve bu boyutlara ait on beş alt boyuttan oluşmaktadır. Öğrencilerin metabilişsel adaptasyonlarını belirlemek amacıyla Beer and Moneta tarafından geliştirilen ve Albena Gayef tarafından Türkçe'ye uyarlanan Pozitif Metabiliş ve Pozitif Meta Duygular ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, takıntılı davranışları ve duyguları ortadan kaldırma konusunda kendine güven duyma; kendi duygularını ipucu olarak yorumlama, ani reaksiyonu kısıtlama ve problemin çözümüne yönelik akıl yürütme konusunda kendine güven duyma; esnek ve gerçekleştirilebilir hedefler hiyerarşisi oluşturmaya yönelik kendine güven duyma boyutlarından oluşmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerinin duygusal zeka yönelimleri ile metabilişsel adaptasyonları (pozitif metabiliş ve pozitif metaduygular) arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon testi ile; cinsiyete ve eğitim dönemlerine (klinik öncesi ve klinik dönem) göre öğrencilerin duygusal zeka yönelimlerinde ve metabilişsel adaptasyonlarında bir farklılaşma olup olmadığı ise bağımsız gruplarda t-testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan 202 tıp fakültesi öğrencisinin % 54'ü kadın, % 46'sı erkek, % 70,3'ü klinik öncesi dönem (1. 2. ve 3. sınıf) ve % 29,7'si klinik dönem (4., 5. ve 6. sınıf) öğrencisidir. Öğrencilerin duygusal zeka yönelimleri ortalamalarının ve metabilişsel adaptasyon ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Klinik dönem öğrencilerinin kişilerarası beceriler ve genel ruh durumu boyutları puan ortalamalarının klinik öncesi dönem öğrencilerine göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Klinik öncesi dönem öğrencilerinin takıntılı davranışları ve duyguları ortadan kaldırmaya yönelik kendine güven duyma ortalamalarının klinik dönem

öğrencilerine göre anlamlı olarak daha yüksek ($p<0.05$) olduğu görülürken; klinik dönem öğrencilerinin kendi duygularını ipucu olarak yorumlama, ani reaksiyonu kısıtlama ve problem çözmeye yönelik akıl yürütme konusunda kendine güven duyma ortalamalarının klinik öncesi dönem öğrencilerine göre anlamlı olarak daha yüksek ($p<0.05$) olduğu saptanmıştır Takıntılı davranışları ve duyguları ortadan kaldırmaya yönelik güven duyma boyutu ile kişisel beceriler, kişilerarası beceriler, uyumluluk, stresle başa çıkma, genel ruh durumu boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler ($,554; ,242; ,517; ,544; ,344$) ($p<0.01$) olduğu belirlenmiştir. Yine kendi duygularını ipucu olarak yorumlama, ani reaksiyonu kısıtlama, problem çözmeye yönelik akıl yürütme konusunda kendine güven duyma boyutu ile kişisel beceriler, kişilerarası beceriler, uyumluluk ve genel ruh durumu boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler ($,292; ,240; ,226; 301$) ($p<0.01$) olduğu; esnek, gerçekleştirilebilir hedefler hiyerarşisi oluşturmaya yönelik kendine güven duyma boyutu ile kişisel beceriler boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki ($,202$) ($p<0.01$) olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma bulguları duygusal zeka yönelimleri ile metabilişsel adaptasyonlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu düşündürmektedir. Yine bu çalışma ile tıp fakültesi öğrencilerinin öğrenim görmekte oldukları dönemlere göre duygusal zeka yönelimlerinde ve metabilişsel adaptasyonlarında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. İleri araştırmalarla, eğitim sürecinde bu farklılaşmanın hangi etkenlerle, ne yönde geliştiğini ve bu yönde ne tür öğrenme etkinlikleri ve ortamlarının geliştirilebileceği yönünde yeni bulgulara ihtiyaç bulunmaktadır.